

Névadónk

Szabó Magda

Kossuth- és kétszeres József Attila-díjas író, költő, műfordító. 1998-tól haláláig a Digitális Irodalmi Akadémia alapító tagja.

1917. október 5-én született Debrecenben, 2007. november 19-én hunyt el Kerepesen.

Apja kisnemesi családból származó városi tanácsos, művelt, humán gondolkodású ember volt, aki lányába már kiskorában beleplántálta az ókori kultúra és a latin nyelv szeretetét.

Különös sorsú, a zenében és a költészetben is tehetséges anyjától hallotta azokat a meséket, amelyek később gyermekeknek szánt történeteit (*Sziget-kék*, *Tündér Lala*, *Bárány Boldizsár*) ihlették.

Szülővárosában érettségizett 1935-ben. 1940-ben a debreceni egyetemen szerzett latin-magyar szakos tanári és bölcsészdoktori diplomát.

A debreceni Református Leányiskolában, majd Hódmezővásárhelyen tanított 1945-ig.

1945-től a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium munkatársa 1949-ben történt elbocsátásáig.

1947-ben házasságot kötött Szobotka Tibor (1913–1982) íróval. Ennek emlékeit *Megmaradt Szobotkának* (1983) című könyvében írja meg. Ebben az időszakban írja meg első versesköteteit, majd 1949-től a kényszerű hallgatás időszaka következik.

Az íróntól 1949-ben visszavonták a már odaítélt Baumgarten-díjat, állásából elbocsátották, 1958-ig nem jelenhetett meg könyve. A hallgatás évei után prózai művei, *A Freskó* (1958) és *Az őz* (1959) című regényei hozták meg számára a sikert. További műveiben (*Disznótor*, *Pilátus*, *A Danaida*) lélektani érzékenységgel, árnyaltan ábrázolta hőseinek belső világát, az emberi kapcsolatokat. Sohasem vallotta magát női írónak, de hitelesen ábrázolta a női útkeresést, gondokat, kiszolgáltatottságot.

Az 1958-as *Freskó* és az 1959-ben megjelent *Az őz* című regényei hozzák meg számára a szélesebb körű ismertséget. 1959-től szabadfoglalkozású író. Sorra követik egymást művei, melyekben a lélektani regények hagyományait is hasznosítva formálja meg jellegzetes alakjait. Önéletrajzi ihletésű munkái az *Ókút* (1970), valamint a *Régimódi történet* (1971), melyekből nemcsak az alkotásban szemléletét formáló gyermekkori hatásokról kaphatunk képet, hanem érzékletesen, kordokumentumként is hitelesen számol be a korabeli Debrecen múltjáról és mindennapjairól is.

1985-től öt éven át a Tiszántúli Református Egyházkerület főgondnoka és zsinati világi alelnöke. 1993-ban a Debreceni Református Teológiai Akadémia díszdoktorává, 2001-ben a Miskolci Egyetem tiszteletbeli doktorává avatták. 2000-ben a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia alapító tagja és irodalmi osztály rendes tagja lett. 2003-ban elnyerte a Femina francia irodalmi díjat *Az ajtó* című regényért. Az Európai Tudományos Akadémia és a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagja volt, Debrecen városának díszpolgára.

Kilencvenéves korában, 2007. november 19-én halt meg Kerepesen, a halál olvasás közben érte. Szülővárosában, Debrecenben könyvesbolt és iskola viseli nevét, halálának második évfordulóján alakult meg a Szabó Magda Szellemi Örökségéért Alapítvány. Halála után is sorra jelennek meg kiadatlan írások, illetve gyűjtemények, mint 2010-ben a *Drága Kumacs! Levelek Haldimann Évának*, amelyeket a magyar születésű svájci irodalmárhoz, a *Katalin utca* német fordítójához írt.

1. Kitüntetések, díjak

- Baumgarten-díj (1949, visszavonták)
- József Attila-díj (1959, 1972)
- Debrecen város díszpolgára (1977)
- Kossuth-díj (1978)
- SZOT-díj (1982)
- Pro Urbe Budapest-díj (1983)
- Csokonai-díj (1987)
- Getz Corporation-díj (1992)
- Debreceni Református Teológiai Akadémia díszdoktora (1993)
- Déry Tibor-jutalom (1996)
- Szép Ernő-jutalom (1998)
- Nemes Nagy Ágnes-díj (2000)
- Corvin-lánc (2001)
- Prima Primissima díj (2003)

- Femina-díj (2003)
- Gundel Művészeti Díj (2003)
- Európai Tudományos Akadémia tagja
- Mandello-díj (2005)
- Budapest díszpolgára (2006)
- a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztje (polgári tagozat) (2007)
- Hazám-díj (2007)

2. Művei

- Bárány (versek, 1947)
- Vissza az emberig (versek, 1949)
- Ki hol lakik (verses képek, 1957)
- Mondják meg Zsófikának (ifjúsági regény, 1958)
- Freskó (regény, 1958)
- Bárány Boldizsár (verses mese, 1958)
- Neszek (versek, 1958)
- Marikáék háza (verses képek, 1959)
- Sziget-kék (meseregény, 1959)
- Az őz (regény, 1959)
- Vörös tinta (filmforgatókönyv, 1959)
- Disznótor (regény, 1960)
- Álarcosbál (ifjúsági regény, 1961)
- Születésnap (regény, 1962)
- Pilátus (regény, 1963)
- A Danaida (regény, 1964)
- Hullámok kergetése (útijegyzetek, 1965)
- Tündér Lala (meseregény, 1965)
- Eleven képét a világnak (drámák, 1966)
- Fanni hagyományai (dráma, 1966)
- Alvók futása (elbeszélések, 1967)
- Mózes egy, huszonkettő (regény, 1967)
- Zeusz küszöbén (útijegyzetek, 1968)
- Katalin utca (regény, 1969)
- Abigél (ifjúsági regény, 1970)
- Ókút (regény, 1970)
- Kiálts, város! (színmű, 1971)
- A szemlélők (regény, 1973)
- Az órák és a farkasok (drámák, 1975)
- Szilfán halat (összegyűjtött versek, 1975)
- Az a szép, fényes nap (színmű, 1976)
- Régimódi történet (regény, 1977)
- Kívül a körön (esszék, kritikák, 1980)
- Erőnk szerint (drámák, 1980)
- Megmaradt Szobotkának (emlékezések, 1983)
- Béla király (dráma-trilógia, 1984)
- Az ajtó (regény, 1987)
- Az öregség villogó csúcsain (műfordítások, 1987)
- Záróvizsga (esszék, tanulmányok, 1987)
- A pillanat (Creusais) (regény, 1990)

- A félistenek szomorúsága (esszék, tanulmányok, 1992)
- Szüret (drámák, 1996)
- A lepke logikája (publicisztikai tanulmányok, 1996)
- A csekei monológ (monodrámák, 1999)
- Mézescsók Cerberusnak (elbeszélések, 1999)
- Merszi, Möszjő (publicisztikai írások, 2000)
- Für Elise (regény, 2002)
- Békekötés (hangjátékok, 2006)

Források:

Cultura – A kulturális magazin : <https://cultura.hu/kultura/szabo-magda-100/>

mek.oszk.hu : <https://mek.oszk.hu/kiallitas/szabomagda/html/eletrajz.html>

Múlt-kor Történelmi magazin : <https://mult-kor.hu/szabo-magda-szemelyiseget-es-iroi-stilus-at-is-meghatározta-szülovarosa-szellemisege-20201005>

Petőfi Irodalmi Múzeum : <https://pim.hu/hu/dia/dia-tagjai/szabo-magda#bibliografia>